

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniæ Agrippinæ, 1707

Q. 77. An Beneficia concedi debeant dignioribus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42600

Gonz. Castrop. Luca, Pirh. Leur. q. 518. Si Cajus moriatur, & Ordinarius substituatur Sempronium, quamvis hic ante Titium capiat possessionem, adhuc præferendus erit Titius, quia sic decisum est à *Rera* apud *Gonz. & Leur. q. 825. n. 4.* Quid autem requiratur ad faciendam fidem de anteriore provisione Ordinarii, vide *Leur. q. 519.* Si tam Titius quam Cajus cœperit possessionem, & provisio solius Caji exprimat horam, præfertur Cajus; si Titius possideat, quamvis provisio hujus non exprimat horam, videtur præferendus, licet Caji provisio horam expresserit, quia præsumptio ex possessione videtur superare præsumptionem ex hora, *Tiraq. Mascar. Rebuff. Gonz. Leur. q. 825. n. 2.* contra *Menoch. Mandos.* Quod *Gonz. & alii cum Leur. n. 3.* extendunt, etiamsi possessio non sit capta eadem die factæ provisionis: Idem dicunt alii cum *Gonz. & Leur. n. 4.*, licet Titius, qui citius possessionem acceperat, hanc dimiserit, & Cajus, qui serius acceperat, eam semper retinuerit, quia per possessionem priorem Titii præcludebatur jus Cajo, quod jus nunquam convaluit. Vide dicta n. 546. Quid autem dicendum sit in dubio, an fuerit mensis Papalis, an ordinarius, dictum est n. 488.

579 Q. 77. *An beneficia concedi debeant dignioribus.* R. Constat ex Seqq.

§. I. *Innocentius XI.* damnavit hanc 47. *prop.* Cum dixit Concilium *Trid.*, eos alienis peccatis communicantes mortaliter peccare, qui, nisi quis digniores & Ecclesia magis utiles ipsi judicaverint, ad Ecclesias promovent, Conciliū vel primò videtur per hoc digniores non aliud significare velle nisi dignitatem eligendorum, sumpto comparativo pro positivo; vel secundò locutione minùs propria ponit digniores, ut excludat indignos, non verò dignos; vel

vel tandem loquitur, quando fit concursus. Ex qua damnatione patet, per digniores, quos *Trid.* præcepit præferri, intelligi simpliciter digniores, comparativè ad alios dignos; & non tantùm, quando fit concursus, sed etiam extra.

§. II. Qui promovet indignum ad quodcunque 580 beneficium Ecclesiasticum, peccat mortaliter, tum quia *Conc. Lateran. & Trid.* severè præcipiunt, ut beneficia conferantur dignis, alioqui promovens indignum incurrat pœnas *Constit. Grave nimis*, tum etiam quia talis promotio cedit in grave damnum Ecclesiæ, cui etiam debetur restitutio, uti habet communis cum *Garc. p. 7. c. 16. n. 47. Fill. t. 41. n. 183. Castrop. t. 13. d. 2. p. 11. §. 4. n. 1.* Ac tenetur damna illa compensare, ante omnes indignus, qui procuravit sibi beneficium; post hunc, qui providit; denique cooperatores. Speciatim autem de pœna præsentantis indignum diximus n. 317., De pœna eligentis, n. 404. Vide *Leur. p. 2. q. 764.* Quomodo verò peccet, qui indignum promovet in Doctorem vel Licentiatum, videri potest *Sanch. in Conf. l. 2. c. 1. d. 57.*

§. III. Putat cum aliis *Lugo de just. d. 35. n. 5.*, si 581 nullus occurrat dignus, licitum esse promovere indignum ad excludendum indignissimum, qui graviora mala afferet Ecclesiæ, sed alii apud *Dian. p. II. t. 4. R. 38.* contradicunt, quia non est licitum facere intrinsecè malum, quamvis sit minus, ut evitetur majus, promovere autem indignum videtur esse intrinsecè malum, unde potiùs permittenda esset vacatio. An provisio indigni sit ipso jure irrita, videri potest *Lugo n. 9.*

§. IV. Certum est, quòd is, qui ad Cardinala- 582 tum vel Episcopatum promovet minùs dignum prætermissio digniore, peccet mortaliter, nam de tali loquuntur

quantur *Trid.* Sess. 24 c. 1. de refor. & prop. damnata n. 579. relata: Docetque sententia communi ad hoc graviter obligari etiam Papam & Reges, quidquid contradicat *Regin.*, cujus sententiam *Diana* p. 2. t. 15. R. 40. reputat probabilem, sed sine fundamento. Idem videtur esse de promotione eorum, qui habent potestatem quasi Episcopalem, uti Abbates, & ita expressè habet auth. *De Monachis*, Cap. 9. §. *ordinatione*, dicens eligendum eum, qui apperuerit optimus. Idem est quoad Priores, Guardianos, Rectores, uti docet *Vasq. Rebel. Valent. Az. P. Nav. Mendo* d. 13. à n. 279. *Carden.* in 2. crisi d. 28. n. 5. contra *Caj. Valer. & Th. Hurt.* apud *Mendo* n. 708. Et rationes patebunt ex dicendis.

383 §. V. Qui ad beneficium curatum promovet minus dignum prætermisso digniore, etiam peccat mortaliter, *S. Th. Gutt. Barb. Rebel. Less. Garc. Castrop. Luca, Leur.* p. 1. q. 211. contra *Gl. Hug. Sot. Alens.* & alios apud *Dianam* supra, quorum sententiam *Fill.* n. 181. & *Burgh.* cent. 1. cas. 18. putant esse probabilem, quamvis talem esse non agnoscat *Diana* ibid. & p. II. t. 4. R. 34. Ratio est I. quia *Trid.* c. 18. id præcipit, & cum sit materia gravis maximique momenti, utique sub mortali, jubet enim pro parochis institui examen, *ex hisque, inquit, Episcopus eum eligat, quem ceteris magis idoneum judicaverit, atque illi & non alteri collatio Ecclesie ab eo fiat, ad quem spectabit eam conferre. . . . is quem patronus digniorem inter probatos ab examinatore iudicabit, Episcopo presentare teneatur, ut ab eo instituat: cum verò institutio ab alio quam ab Episcopo erit facienda, tunc Episcopus solus ex dignis eligat digniorem, quem Patronus ei presentet, ad quem institutio spectat.* Similiter propositio damnata videtur intelligenda de beneficiis curatis;

curatis; nam loquitur de beneficiis, quæ conferuntur, quando fit concursus, raro autem fit concursus pro Episcopatibus, & semper fieri deberet pro parochiis. 2. Est gravis obligatio promovendi digniores ad Episcopatum, quia ita postulat bonum animarum & Ecclesiæ utilitas, ergo etiam ad beneficium curatum, quia ita etiam postulat bonum animarum & utilitas Ecclesiæ, quæ dignior magis promoturus est. 3. Si aliter fiat, est acceptio personarum in re gravi, uti rectè *S. Th.* 2. 2. q. 63. a. 2. ad 3., quando enim persona digna præfertur digniori, pro motivo præferendi acceptatur aliquid velut causa, quod causa non est, & circumstantia nihil conferens ad causam, substituitur pro circumstantia conferente ad causam; Et pro hoc hæc verba *S. Hieronymi* adducit *S. Th.* q. 185. a. 3. in O. *Quidam non querunt eos in Ecclesia columnas erigere, quos plus cognoscunt Ecclesia prodesse, sed quos plus ipsi amant, vel quorum sunt obsequiis deliniti vel dediti, vel pro quibus majorum quispiam rogaverit, & (ut deteriora taceam) qui ut Clerici fierent, muneribus impetrarunt: hoc autem pertinet ad acceptionem personarum, quæ in talibus est grave peccatum: Plures rationes dantur n. 588.*

§. VI. Etiam tenentur digniorem præferre, qui 584 per liberam præsentationem vel collationem provident de beneficiis curatis, quamvis fortè sint laici, *Sanch. d. 5. Less. l. 2. c. 34. n. 64. Lugo n. 40. Mendo n. 261. Carden. n. 39. contra Ricc. Nav. Lambert. Henriq. Garc. Barb. Castrop. p. 7. n. 6. Burgh. supra, & alios apud Mendo n. 270.* Probat, quia de his valent rationes datæ & dandæ.

§. VII. Si plures ad beneficium curatum præ- 585 sententur inæqualiter digni, dicunt multi Instituentem posse eligere, quem volet, dummodo dignum, T sed

sed *Barb.* & alii cum *Castrop.* p. 9. n. 3. probabiliter dicunt præferendum digniorem, ob rationes datas & dandas: Imò *Diana* p. 9. t. 8. R. 16. dicit tum re ipsâ esse velut concursum, quia præsentans videtur appellare ad iudicium instituentis, ut magis idoneum præferat.

586 §. VIII. Si quis resignet vel permutet beneficium curatum, communis sententia cum *Az.* & *Barb.* de off. Parochi c. 2. n. 101. dicit satis esse, si transferat in aliquem dignum, quia dimittit hoc, quod suum est, & propter quod, si retineret, non teneretur plûs facere, quàm mediocriter idoneus, ergo substituendo talem satisfacit: accedit, quòd resignans vel permutans non sit distributor beneficij, ideoque non videatur teneri quærere aut designare digniorem. Addunt *Caj. Salon. Regin. Less. Lugo* n. 51. *Castrop.* p. II. §. 2. n. II. *Diana* p. 2. t. 15. R. 41. talem minus dignum posse à Superiore institui: è contrâ *Nav. Sol. Vasq. Passer. Paris.* & alii cum *Carden.* n. 45. dicunt etiam talem resignantem vel permutantem teneri eligere digniorem, si occurrat, & faterur *Less.*, si multò dignior se offerat vel sit in promptu, charitatem boni communis obligare, ut præferatur; Et in hanc partem etiam multùm inclinât *Lugo*, tenetque eandem *Leur.* p. 3. q. 888. (quamvis oppositum insinuasset q. 352. & p. 1. q. 211. n. 3.) si ille, qui per resignationem aut permutationem beneficium accipit, sit notabiliter minus dignus, præferendum esse digniorem, rationes enim sunt eædem, uti consideranti patebit.

587 §. IX. Provisio curati digni præ digniore est valida, saktum si fiat extra concursum, *Barb.* à n. 97. *Castrop.* §. 3. n. 1. *Leur.* p. 2. 474. Et si facta sit, nequidem est irritanda, quia per hoc aperiretur janua ad multas lites, scandala, inimicitias, detractio-

nes,

nes, *Luca*, de benef. d. 67. n. 10. Quid autem dicendum sit, si præcefferit concursus, dicitur n. 628.

§. X. Probabilius videtur etiam eum peccare mortaliter, qui pro beneficio simplici præfert dignum digniori, ita *S. Th. Caj. Vasq. Castrop. §. 2. n. 8.* aliique multi apud *Carden. n. 9.*, Consentiunt *Nav. Az. Sa. Fill. n. 179.*; si fiat passim, non autem si semel aut bis. Consentiunt *Rebell. Mald. Less. Regin.*, si fiat in beneficiis majoris momenti, uti in primario Canonatu: Contradicunt tamen *Sanck. & alii cum Barb. n. 103.* dicentes in beneficio quocunque simplici non peccari mortaliter, quia cum nec *Tryd.* nec *Canones* prærequirant concursum vel speciale examen, innuunt satis esse, si provideatur dignus; fatentur tamen plerique per hoc peccari venialiter. Aliqui cum *Garc. & Diana p. 2. t. 15. R. 38.* excusant ab omni peccato, quorum sententiam *Luca n. 3. & d. 69. n. 9.* dicit consuetudine esse receptam, *Carden.* fatetur probabilem, si beneficia nequidem mediatè habeant annexam curam: sed ratio nostra est, 1. Quia sic videtur declarare *Inn. III. C. un. ut Eccle benef. sine diminut.*, ubi loquens de beneficio simplici, dicit, *discreto iudicio debuisti Ecclesiasticum officium & beneficium in persona magis idonea dispensare.* 2. Quia etiam hìc esset acceptio personarum in re gravi. 3. Quia finis primarius instituendi beneficia fuit major Dei cultus & majus bonum Ecclesie, finis autem secundarius fuit remuneratio benemeritorum, uti cum aliis rectè *Carden. n. 7.*, sed si excludantur digniores, uterque hic finis impeditur, qui omnino magni momenti est, ergo. 4. Sic excludens digniorem facit contra fidelitatem debitam ex officio, Ecclesia enim commisit huic vel illi potestatem providendi de beneficio eâ tantum conditione,

ditione, ut utatur tanquam fidelis dispensator secundum fines ab Ecclesia in erectione beneficiorum intentos, & hic finis est aliquid in se grave seu magni momenti, violare autem fidem ex officio debitam in re gravi est mortale, uti rectè *Fill.* n. 178., ergo. Ex his,

Sequitur, si inter plures æqualiter præsentatos sit alius alio dignior, præferendum digniorem, *Vivian. Roch. Az. Lop. Barb. Castrop. Corr. Pirh Leur.* q. 193. n. 3., Similiter si confirmatori proponantur plures electi, tenetur confirmare digniorem, quia in eo casu sustinet partes electoris & confirmatoris, *Led. Arm. Donat.*, Si tamen unicus sit electus, etiam si dignior sit prætermittitur, confirmari debet, si sit dignus, quia ad vitandas lites aliaque incommoda ita præcipitur *Cap. Postquam*, 3. de Elect., *Caj. Bann. Covar. Rodrig. Donat. Pass.* Vide *Leur.* q. 474.

589 §. XI. Etiam in electionibus apud Religiosos præferri debet dignior, *Rebell. Sot. Vasq. & alii* communiter cum *Lugo* n. 55., contra *Valer. & Castrop.* p. II. §. 2. n. 14. Refert tamen *Lugo* multos casus, in quibus prætermitti possit dignior, uti si utilius occupetur in alio officio; si alioqui esset perpetuo futurus ad regimen aut in digniore officio, quod sæpe non expedit; si reservetur ad aliam functionem cum majori emolumento boni communis. Vide dicenda n. 592.

590 §. XII. Qui dignus erat, & beneficium obtinuit excluso digniore, non tenetur illud dimittere, saltem ante sententiam, *Less. Tb. Hurt. Castrop.* §. 5. n. 6. contra *Rebell.*, Imò qui se agnoscit minus dignum quàm alium, potest se offerre ad beneficium, relinquendo totum iudicium examinadoribus vel Collatoribus, *Caj. Covar. Az. Less. Diana* p. 3. t. 5. R. IIo., quod admittit *Castrop.* n. 1., si dubitet, nam si

clare

clare cognosceret se esse minus dignum, neque putaret se compensaturum defectum per specialem diligentiam, dicit eum non posse petere absolute, quia peteret hoc à Collatore, quod hic licite præstare non posset, ergo petendo peccaret: Si tamen bonâ fide tentet aleam, & præferatur aliis, potest acceptare, sequendo iudicium aliorum, *Sot. Tur.* Quid agendum sit, si lis oriatur inter dignum & digniorem, videri potest *Castrop. §. 3. à n. 4.*

§. XIII. Dignus, qui procuravit se præferri alteri, quem sciebat esse digniorem; item promovens dignum præ digniorem, non videtur peccare contra iustitiam, adeoque non tenetur cuiquam aliquid restituere, non Ecclesiæ, uti certum esse dicit *Castrop. §. 4. n. 2.*, docentque etiam *Mol. & Less.*, quia Ecclesiæ assignatur idoneus Minister, cuius labor est par stipendio; Nec digniori, uti tenet *Adr. Nav. Covar. Gutt. Valent. Tol. Az. Less. Rebell. contra Palud. Arag. Caj. Salon. Bann. Silv. Lop. P. Nav. Rodrig. Med. Led. Vasq.*, Ratio est, quia dignior non habet jus ad beneficium, sicuti melior operarius non habet jus, ut vocetur ad laborem pro stipendio: aliud tamen est, si per concursum iudicatus sit dignior, uti dicitur n. 628.

§. XIV. Dignior potest aliquando præteriri, uti si beneficium ex fundatione conferri debeat personæ certæ urbis vel familiæ &c. *Castrop. §. 2. n. 5.* Si tamen in tali urbe vel familia sint duo inæqualiter digni, præferri debet dignior, *Bass. Leur. q. 154. n. 1.* Item præteriri potest dignior, si reservetur ad aliud beneficium, in quo erit Ecclesiæ utilior, quamvis fortè hoc beneficium sit futurum tenuius, *Castrop. n. 13. Lugo à n. 24.*, Ratio est, quia obligatio præferendi digniorem est primariò ob majus bonum Ecclesiæ, ergo ubi hoc non esset, cessat illa obligatio:

Similiter fieri potest, ut dignissimus postponi possit digniori, nam si inter tres eligendos unus sit dignus, aliter dignior, tertius dignissimus, & praevideam, si votum meum dem dignissimo, fore ut dignus plura vota habeat quam dignior, possum praeterito dignissimo dare votum digniori, quia sic magis attingo mentem Ecclesiae & finem beneficiorum, *Vasq. Turr. Less. Castrop. n. 12. Lugo n. 31.*

593 §. XV. Per digniorem, qui dicitur sub mortali praefendus, intelligitur notabiliter dignior: si autem in uno sit parvus excessus, an mortale sit digniorem tum praetermittere, dicitur l. 5. n. 204. Docent tamen *Sot. Bann. Salon. Valent. Rodriq.* apud *Dianam* p. 5. t. 5. R. 13. esse tantum veniale, si beneficium sit parvi momenti, & postponatur, qui tantum parum excedit. Quod si videatur esse aequalitas inter plures, aut dubium sit, & discerni nequeat, quis sit dignior, liberam est praefere, quem voles.

594 §. XVI. Notant *Sigism. Pass. Leur. q. 293. n. 2.* tutius esse eligi dignum, de cujus dignitate constat, quam eum, qui videtur dignior, de cujus majore dignitate habetur solum probabilitas: si tamen certum sit eum esse aequalem digno, praefendus est, quia per hoc superat, quod probabiliter sit dignior.

596 §. XVII. Recte notat *Mendo n. 277.* etiam valde consultum esse, ut ad officia saecularia assumantur digniores, quia id etiam postulat bonum commune ac utilitas omnium; & quando aliter fit, ordinariè est acceptio personarum vel sordida cupiditas pecuniae aut lucri proprii.

597 Q. 78. *Quis hic dicatur dignior, dignus, indignus. R.*

§. I. Dignior dicitur, qui consideratis omnibus donibus corporis & animi creditur futurus Ecclesiae utilisior; dignus, qui habet qualitates requisitas ad ministr-